

Manevi Bak?m Verme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Manevi Bak?m Verme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25529>

Özet

Manevi Bakım Verme Ölçeği (MBVÖ), sağlık profesyonellerinin, özellikle de hemşirelerin, hastalara sağladıkları manevi bakımın çeşitli boyutlardaki yeterliliğini, tutumlarını ve algılarını değerlendirmek amacıyla kullanılan psikometrik bir araçtır. Ölçeğin Türkçe popülasyonunda geçerlik ve güvenilirlik çalışması Çoban, İrin ve Yurttaş tarafından 2017 yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçek, 5 alt boyut ve toplam 35 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve hemşirelik uygulamalarına uygunluğunu kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Manevi bakım, hemşirelik, psikometri, uyarlama, güvenilirlik, geçerlik, faktör analizi, sağlık, ruhsal bakım.

Yazarlar

Gölay Şpek Çoban, Meryem İrin, Ayfer Yurttaş.

Amaç

Manevi Bakım Verme Ölçeği, hemşirelik uygulamaları bağlamında manevi bakıma yönelik tutumları, bilgi düzeyini ve uygulama becerilerini sistematik bir şekilde ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, hemşirelik öğrencilerinin ve profesyonellerinin maneviyatı, insan deneyiminin önemli bir yönü olarak nasıl algıladıkları ve bu algıyı bakıma nasıl entegre ettiklerini belirlemeye odaklanmıştır.

Ölçeğin Türkçe uyarlamasının temel amacı ise, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve dil yapısı içerisinde doğrulamak ve böylece Türkiye'deki klinik ve akademik çalışmalarda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç sağlamaktır.

Yapı

Ölçek, sağlık profesyonellerinin hastalara yönelik **manevi bakım verme** kapasitesini çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Bu yapı, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenleri kapsar. Manevi bakım, hastanın dini inançlarına saygı göstermenin ötesinde, hastanın yaşam amacı, umudu ve iç huzuru ile ilgili ihtiyaçlarını karşılamayı içerir. Ölçek, bu karmaşık yapıyı beş ayrı alt boyut üzerinden değerlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, hem içerik hem de yapı geçerliliğini kapsamaktadır. **İçerik geçerliliğini** test etmek amacıyla, çevrilen ölçek versiyonu alanında uzman on hemşirelik öğrencisinin görüşüne sunulmuş ve maddelerin netliği konusunda geri bildirim alınmıştır.

Yapı geçerliliğini incelemek için ise istatistiksel analizler uygulanmıştır. Veriler, ölçeğin temel yapıları ortaya çıkarmak üzere **faktör analizi** ile analiz edilmiştir. Bu süreçte daha kesin sonuçlar elde etmek amacıyla **temel bileşen analiz (PCA)** ve **varimax rotasyonu** yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen beş faktörlü yapıyı desteklediğini göstermiştir.

Güvenilirlik

Manevi Bakım Verme Ölçeği'nin iç tutarlılığını değerlendirmek üzere **güvenilirlik** analizleri yapılmıştır. Bu analizler sırasında veriler, yaygın olarak kullanılan istatistiksel bilgisayar programı **SPSS/PC** ile incelenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, **Cronbach'ın alfa** güvenilirlik seçeneği ile hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri, ölçeğin maddelerinin manevi bakım verme yapıları tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Yapılan faktör analizi sonucunda, Manevi Bakım Verme Ölçeği'nin 35 maddesinin, manevi bakım kavramlarının farklı yönlerini temsil eden 5 farklı alt boyutta toplandığı belirlenmiştir. Bu alt boyutlar ve madde dağılımları şunlardır:

Manevi Bakımın Genel Özellikleri (13 madde)

Maneviyat Perspektifleri (8 madde)

Manevi Bakımın Tanımı (5 madde)

Manevi Bakım Uygulamaları (6 madde)

Manevi Bakım Tutumları (3 madde)

Bu faktör yapısı, hemşirelik bakımında manevi bakımın sadece eylemsel değil, aynı zamanda bilişsel ve tutumsal boyutlara sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçme Aracı Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: 35 maddeden oluşan, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği.

Derecelendirme: 1=kesinlikle katılmıyorum - 2=katılmıyorum - 3=yarı yarıya katılmıyorum -

4=katılıyorum - 5=tamamen katılıyorum.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal ölçek İngilizcedir).

Popülasyon Grubu: Sağlık Profesyonelleri ve **Hemşirelik** Öğrencileri.

Yaş Grubu: Yetkinler (Genellikle üniversite öğrencileri ve çalışan profesyoneller).

Popülasyon Detayları: Ölçeğin uyarlaması, Türkiye'deki hemşirelik öğrencileri popülasyonu üzerinde yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Anket).

Anahtar Kelimeler

Manevi bakım tutumları, hemşirelik uygulamaları, ruhsal bakım, 5'li Likert, Cronbach'ın alfa, psikometrik özellikler, temel bileşen analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gülay Şek Çoban

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: laypek_6@hotmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması **2017** yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari veya geniş kapsamlı akademik kullanım için sorumlu yazar Gülay Şek Çoban ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: [manevi-bakim-verme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çoban, G.Ş., Şirin, M., & Yurttaş, A. (2017). Reliability and validity of the Spiritual Care-Giving Scale in a Turkish population. *Journal of Religion and Health*, 56 (1), 63-73.

Manevi Bakım Verme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek 5 alt boyut ve 35 maddeden oluşmaktadır:

Manevi Bakımın Genel Özellikleri (13 m) : Hemşirelik uygulamalarında manevi bakım olumlu şekilde güçlendirilmelidir.

Maneviyat Perspektifleri (8 m) : Maneviyat, insanların önemli bir yönüdür.

Manevi Bakımın Tanımı (5 m) : Hemşirelik bakım, iyi yapıldığında, ruhsal bakımdır.

Manevi Bakım Uygulamaları (6 m) : Hemşireler, hastaların dini ve kültürel inançlarına saygı göstererek manevi bakım sağlarlar.

Manevi Bakım Tutumları (3 m) : Hastalara manevi bakım sağlamakta rahatım.